

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

11 maj 2015

Yttrande över promemorian ”Inordnande av Statens centrum för arkitektur och design i Moderna museet – en kraftsamling för konsten, arkitekturen och formen”

Design for All Sverige är en ideell förening och nationell plattform för utveckling av konceptet Design för Alla, dvs. design för den mänskliga mångfalden och allas delaktighet, som teori och praktik. I likhet med den europeiska moderorganisationen EIDD Design for All Europe är Design for All Sverige unik som organisation genom att förena design och social innovation med arkitektur och samhällsbyggande. Bland föreningens medlemmar finns Svensk Form, SVID, Sveriges Arkitekter, IQ Samhällsbyggnad, Statens fastighetsverk, Myndigheten för delaktighet och skolor och företag inom arkitektur och design. Design for All Sverige har sedan starten 1996 drivits helt och hållet genom ideella krafter. Avsaknaden av extern finansiering gör i praktiken föreningen till ”icke existerande” och oaktuell för statliga uppdrag. Trots det har föreningen haft visst inflytande, dels genom uppvaktningar hos kulturministrar och dels via genomförda demonstrationsprojekt i egen regi eller tillsammans med andra.

Design for All Sverige har inga synpunkter på organisationsförslaget som sådant. En av utgångspunkterna för arbetet med promemorian var att skapa bättre förutsättningar för det politiska uppdraget att stärka arkitektur-, form- och designområdets roll i och betydelse för samhällsutvecklingen. Som det konstateras i promemorian har Arkdes' arbete under sex år med denna uppgift misslyckats. Förbättras förutsättningarna med en större och mer resursstark organisation? Vi delar inte promemorians positiva bedömning på den punkten. Nyckeln till ett mer framgångsrikt arbete ligger som vi ser det i ett tydligare mandat från den politiska uppdragsgivaren. Promemorian uttrycker indirekt förhoppningar om att underlag för sådana förtydliganden ska komma från utredningen Gestaltad livsmiljö. Det hoppas vi också, men i avvaktan på detta vill vi gärna framföra en tanke om hur den centrala uppgiften som mötesplats för arkitektur, form och design kan stärkas och ges ett mer konkret innehåll.

Utgångspunkten för Design for All Sveriges skrivelser till och uppvaktningar hos tidigare kulturministrar var vår uppfattning att gestaltungsprofessionerna kan spela en mycket större roll i utvecklingen av mer tillgängliga och socialt hållbara städer, förutsatt att de politiska beställarna gör det möjligt. Kortfattat, och något förenklat, ledde en av våra uppvaktningar till inrättandet av Rådet för arkitektur, form och design, och den senaste till uppdraget till Arkdes att fungera som mötesplats. Båda gångerna föll dock Design for All Sveriges fokus på tillgänglighetsfrågan bort i uppdragsformuleringarna; tillgänglighet som en kvalitet i stadsbyggandet och som en väsentlig komponent i socialt hållbar stadsmiljöutveckling.

En annan utgångspunkt för Design for All Sverige är innovationsperspektivet. Vi anser att detta har lyst med sin frånvaro i såväl det tidigare Rådets för arkitektur, form och design som Arkdes' arbete med gestaltungsprofessionernas roll i samhällsbyggandet. Under tiden har Design for All Sverige i samarbete med Statens fastighetsverk och Stockholms stad i projektet ”Värdig Entré” visat vad fullskaliga Design för Alla-processer kan åstadkomma där tidigare traditionella försök att skapa tillgänglighet i våra mest värdefulla kulturarvsbyggnader har misslyckats. Värdig Entré-projektet har av Vinnova identifierats som det enda exemplet i

Sverige på genomförd innovationsupphandling, och ett exempel som kan fungera som förebild för offentliga och privata beställare inom hela samhällsbyggnadssektorn. I den utvärdering av projektet som Vinnova finansierade framhölls den tillämpade Design för Alla-ansatsen och -metodiken som nyckeln till projektets succé.

En kärnfråga i det fortsatta arbetet med att utveckla mötesplatsfunktionen är denna: Ska mötesplatsen spegla utvecklingen inom samhällsbyggandet och stadsmiljöarbetet, eller ska den kliva fram ett steg och inspirera, stimulera och visa på nya möjligheter genom ett smartare användande av den samlade kompetens som gestaltungsprofessionerna representerar? Design for All Sverige anser att ett betydligt mer proaktivt arbete för tillgänglighet och hållbar stadsmiljöutveckling är både önskvärt och möjligt och vill gärna bidra med sina perspektiv och erfarenheter i ett sådant fortsatt arbete.

För Design for All Sverige

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Finn Petrén', written over a light grey rectangular background.

Finn Petrén
Ordförande